

Angående Havforskningsinstituttets analyser av laks fra Vestre Jakobselv

Vi har nå fått klar analysene av prøvene dere samlet inn til oss i 2012. Vi har analysert sammensetningen av fett i fettfinnene. Fettsyreprofilene vi får gir et bilde av hva fisken har spist over tid. Som dere ser under så har vi fått veldig interessante data om villfisken i Vestre Jakobselv, som det hadde vært spennende å gå videre med. Håper derfor at det er mulig å også få til innsamling av prøver av fettfinner og skjell fra noen fisk i år.

1) Vill laks

Prøvene fra Vestre Jakobselv er blitt sammenlignet med at materiale fra Suldalslågen i Rogaland. Prøvene fra Suldalslaksen inneholder fettsyrer som viser at fisken har beitet på dyreplankton av typen "calanus", eller at den kan ha spist fisk som i stor grad har spist calanus. Typiske fiskearter er sild og topis. Calanus er regnet som et svært viktig dyreplankton for økosystemet i Norskehavet. Prøvene av laks fra Vestre Jakobselv hadde derimot lave innslag av de samme fettsyrene, og hadde istedenfor fettsyrer som kjennetegner plankton som lever i kaldere havområder. Sammenligningen mellom Suldalslågen og Vestre Jakobselv indikere derfor at laksen fra disse elvene lever opp i ulike havområder og spiser litt forskjellig mat. Den fra Vestre Jakobselv er sannsynligvis lenger nord. Dette er spennende for oss fordi det er relativt begrenset kunnskap om hvordan de norske laksebestandene sprer seg i havet, og i hvilken grad de vokser opp i det samme området. Det har vanligvis blitt antatt at de blandes mer eller mindre i Norskehavet, men nyere merkestudier har vist at området nok må utvides lenger østover. Å se på data fra elvene fra flere år ville styrke konklusjonen i dette arbeidet, og ikke minst antyde om forholdene endrer seg fra år til år.

Bilde av dyreplanktonet Calanus.

2) Rømt laks

Det var få rømte laks blant de 70 laksens vi har prøver av. Tre fisk var tydelige oppdrettslaks ifølge skjellavlesingen. Fettsyreprofilen til rømt laks er sterkt preget av om de har vokst opp på naturlig mat eller oppdrettsfôr. Fôret som laksen får i oppdrett inneholder fett fra landjorden, for eksempel fett fra soyabønner. Det har derfor et høyt innslag av enkelte fett typer som der er lite av i havet. Den ene rømte laksen hadde tydeligvis rømt som smolt. Den hadde en sammensetning av fett som var likt villaksen og hadde nok vokst opp ute i havet og spist naturlig mat mesteparten av livet. En rømt laks var preget av fett fra oppdrettsfôret, og må ha rømt som voksen uten å spise noe i mellomtiden. Den tredje var en mellomform, som må ha rømt etter at den var smolt. Den har deretter klart å skifte til naturlig føde, slik at innholdet av fett fra oppdrettsfôret var blitt kraftig redusert i denne fisken fra den rømte til den ble fanget. I tillegg var det 3 fisk som var tydelig preget av oppdrettsfôr, men som ifølge skjellavlesingen likevel måtte være villsmolt. Vi må ta en ny runde

med disse trefiskene for å forsøke å finne ut om det er gjort noe feil med skjellavlesing, nummering el lign.

Mulige videre planer

Vi vil komme tilbake senere med mer detaljerte studier av hva de innsamlete prøvene kan avsløre.

Selv om det var så få oppdrettslaks i materialet at vi ikke fikk nevneverdige opplysninger om hvilken "type" oppdrettslaks det er som kan vandrer opp i Vestre Jakobselv, så var det svært interessant å finne forskjeller mellom Suldalslågen og Vestre Jakobselv. Dersom vi ser at disse forskjellene opprettholdes over flere år; at laksen fra Vestre Jakobselv vokser opp i havet under andre forhold enn fisken fra sørnorske stammer, så er dette viktig kunnskap i puslespillet for å forstå bedre hvordan bestandene varierer ulikt fra år til år. Flere prøver kan gi et bedre grunnlag for å finne ut hvor fisken sannsynligvis oppholder seg.

Håper derfor at dere kan være interessert i å hjelpe oss med prøver i år også. Hvis det er mulig, så lurer jeg på om det kan la seg gjøre å også få noen prøver fra seinere på sesongen (når det foregår innsamling/utfisking fiske etter endt sesong om høsten) slik at vi får flere oppdrettslaks med i analysene. Det ville vært greit å få et bedre anslag for om rømt laks som vandrer opp i hovedsak har rømt som smolt eller er nyrømt.

Håper på fortsatt samarbeid.

Mvh
Ove Skilbrei